

Utbildningsutskottets betänkande 2018/19:UbU19

Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2018

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelserna till handlingarna.

Riksrevisionen har i enlighet med lagen om revision av statlig verksamhet m.m. granskat Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds årsredovisning för 2018. Enligt Riksrevisionens uppfattning har Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond upprättat årsredovisningen enligt årsredovisningslagen. Riksrevisionen anser att årsredovisningen tillsammans med förvaltningsberättelsen och övrig information ger en rättvisande bild av verksamheten.

Riksrevisionen har också granskat styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning för räkenskapsåret 2018. Enligt Riksrevisionens uppfattning har varken styrelsen eller den verkställande direktören handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Behandlade förslag

Redogörelse 2018/19:RJ1 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds årsredovisning 2018.

Redogörelse 2018/19:RR3 Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds årsredovisning 2018.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden.....	6
Redogörelserna.....	6
Utskottets ställningstagande	6
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Redogörelse 2018/19:RJ1	7
Redogörelse 2018/19:RR3	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2018

Riksdagen lägger redogörelserna 2018/19:RJ1 och 2018/19:RR3 till handlingarna.

Stockholm den 4 juni 2019

På utbildningsutskottets vägnar

Roger Haddad

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvis (SD), Gudrun Brunegård (KD), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Mats Persson (L), Mattias Vepsä (S), Ilona Szatmari Waldau (V) och Mats Berglund (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Av riksdagsordningen (2014:801) framgår att Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond (RJ) årligen ska lämna en redogörelse för sin verksamhet till riksdagen (tilläggsbestämmelse 13.23.1). Av RJ:s stadgar (9 §) framgår att styrelsen senast den 1 mars ska lämna en årsredovisning för det närmast föregående året till riksdagen. Den 28 februari 2019 lämnade styrelsen för RJ en berättelse till riksdagen över fondens verksamhet och förvaltning under 2018 (redog. 2018/19:RJ1).

Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen granska årsredovisningen för RJ (3 §). Granskningen ska enligt 5 § göras enligt god revisionsred och syftar till att bedöma om redovisningen är tillförlitlig, om räkenskaperna är rättvisande och om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut (årlig revision). Av lagen framgår också att en revisionsberättelse över den årliga revisionen av stiftelsen ska lämnas till riksdagen senast en månad efter det att årsredovisningen har lämnats (10 §). Den 25 mars 2019 överlämnade Riksrevisionen en redogörelse om revisionsberättelsen för 2018 till riksdagen (redog. 2018/19:RR3).

Det har inte väckts någon följdmotion med anledning av någon av de båda redogörelserna.

Bakgrund

RJ bildades i början av 1960-talet

Riksdagen beslutade våren 1962 att avsätta medel från Riksbankens rörelse till en stiftelse. Syftet med donationen från Riksbanken var att uppmärksamma bankens 300-årsjubileum och samtidigt främja ett angeläget nationellt ändamål. Riksdagen beslutade om stadgar för RJ den 2 december 1964. Av stadgarna framgår stiftelsens ändamål – att främja och understödja vetenskaplig forskning med anknytning till Sverige – och vad som då ska gälla, bl.a. att verksamheten ska ges en betydande flexibilitet (2 §).

RJ:s verksamhet omfattas av regleringen i stiftelselagen (1994:1220) och styrs av stiftelsens stadgar som antas av RJ och fastställs av riksdagen.

RJ frigjordes från Riksbanken i slutet av 1980-talet

Stiftelsens medel förvaltades ursprungligen av Riksbanken, som tillgodogjorde stiftelsen avkastningen. Riksdagen beslutade våren 1987 att Riksbanken skulle överföra 1,5 miljarder kronor till RJ. Riksbankens förvaltning av stiftelsens tillgångar upphörde därmed. Förvaltningen överläts

på stiftelsen, som därmed frigjordes helt från Riksbanken (bet. FiU 1986/87:33).

1988 års ändring i RJ:s stadgar

I och med att Riksbankens förvaltning upphörde ändrades stiftelsens stadgar i vissa avseenden den 1 januari 1988. Den omfattande stadgerevisionen, som bl.a. berörde styrelsens sammansättning, bereddes av finansutskottet (bet. FiU 1987/88:4).

Det var inte aktuellt med någon förändring av stiftelsens ändamål. Stadageändringarna innebar bl.a. att riksdagen endast fastställer, eller förkastar, sådana stadageändringar som stiftelsens styrelse dessförinnan antagit (11 §). Skälet till att riksdagen inte längre skulle besluta om ändringar i stiftelsens stadgar var att man ville markera RJ:s ställning som självständigt rättssubjekt (bet. FiU 1987/88:4).

Finansutskottet uttalade i samband med stadageändringen att en stiftelse formellt sett är en självständig förmögenhet utan ägare (bet. FiU 1987/88:4, s. 5). Det finns därför enligt utskottet inte någon som med rättslig verkan kan bevilja styrelseledamöterna ansvarsfrihet. Utskottet menade att det i och med att RJ:s ställning som stiftelse blev mer entydigt markerad inte längre fanns någon anledning för revisorerna att uttala sig i ansvarsfrihetsfrågan, och inte heller för riksdagen att ta ställning i denna fråga.

Riksrevisionen granskar RJ sedan 2003

Den 1 juli 2003 inrättades Riksrevisionen, en sammanhållen revisionsmyndighet under riksdagen med ansvar för den statliga redovisnings- och effektivitetsrevisionen. Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen granska årsredovisningen för RJ (3 §).

2017 års ändring i RJ:s stadgar

Stiftelsens stadgar ändrades i vissa avseenden den 16 november 2017. Stadgerevisionen bereddes av utbildningsutskottet (bet. 2017/18:UbU8). Riksdagen fastställde de ändringar som styrelsen för stiftelsen hade beslutat. Stadageändringarna innebar vissa moderniseringar och korrigeringar samt förtydliganden i några avseenden, bl.a. om ersättning till vissa av styrelsens ledamöter och suppleanter i vissa fall.

Utskottets överväganden

Redogörelserna

Redogörelse 2018/19:RJ1

Av stadgarna för RJ framgår att berättelsen ska omfatta de delar som normalt ingår i en årsredovisning, dvs. en resultaträkning, en balansräkning och en förvaltningsberättelse. Berättelsen ska även omfatta en redogörelse för de projekt som beviljats anslag. I redogörelse 2018/19:RJ1, som avser 2018, redovisas dels den finansiella verksamheten (med bl.a. en resultaträkning, som visar att årets resultat uppgick till 563 miljoner kronor, och en balansräkning), dels förvaltningsberättelsen. Dessutom beskrivs den forskningsstödjande verksamheten under 2018, bl.a. de beviljade forskningsanslagen som uppgick till 435 miljoner kronor.

Redogörelse 2018/19:RR3

Riksrevisionen har granskat RJ:s årsredovisning för 2018. Enligt Riksrevisionens uppfattning, som framgår av redogörelse 2018/19:RR3, har RJ upprättat årsredovisningen enligt årsredovisningslagen (1995:1554), gett en rättvisande bild av stiftelsens ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning per den 31 december 2018 och lämnat en förvaltningsberättelse och information i övrigt som är förenlig med och stöder en rättvisande bild i årsredovisningen som helhet.

Riksrevisionen har även reviderat styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning för 2018. Utöver revisionen av årsredovisningen har man granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen. Vidare har Riksrevisionen granskat om någon styrelseledamot eller den verkställande direktören på något annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen (1994:1220), stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen (1995:1554).

Enligt Riksrevisionens uppfattning har styrelseledamöterna och den verkställande direktören inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds årsredovisning för 2018 och Riksrevisionens revisionsberättelse över årsredovisningen.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelserna till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelse 2018/19:RJ1

Redogörelse 2018/19:RJ1 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds
årsredovisning 2018.

Redogörelse 2018/19:RR3

Redogörelse 2018/19:RR3 Riksrevisionens redogörelse om
revisionsberättelsen över Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds
årsredovisning 2018.